

Kramerius 5

Digitální knihovna

Podmínky využití

Knihovna poskytuje přístup k digitalizovaným dokumentům pouze pro nekomerční, vědecké, studijní účely a pouze pro osobní potřeby uživatelů. Část dokumentů digitální knihovny podléhá autorským právům. Využitím digitální knihovny a vygenerováním kopie části digitalizovaného dokumentu se uživatel zavazuje dodržovat tyto podmínky využití, které musí být součástí každé zhotovené kopie. Jakékoli další kopírování materiálu z digitální knihovny není možné bez případného písemného svolení knihovny.

Hlavní název: **Čechoslovan**

Vydavatel: **V. Švihovský**

Vydáváno v letech: **1911-[1918], 1913, 04.01.1913**

Číslo ročníků: **3, 1**

Číslo výtisků: **3, 1**

Datum vydání čísla: **04.01.1913**

Identifikátor ISSN: **2414-9373**

Stránka:

1913.

Všem našim odběratelům, inserentům, důvěrníkům, všem starším a novým přátelům přeje všecko nejlepšího v nastávajícím novém roce. Přejeme jim, aby ten třináctý rok přes to nešťastné čísto, jež nese, byl pro ně lepší a šťastnější než jeho předchůdce! Kdo nevěří, že to lepší? Je to již v poraze člověka, že nikdy není spokojen s tím, co má, že vždy hledí něco nového a chce více. Je to též pochopitelné! Kde bychom byli, kdyby nás pokrok nehnal stále a stále ku předu? Jen mrtvý organism zůstává v jednom místě, ale vše co žije a je života schopno hledá nové měry, spíše k vyššímu a vedlejšímu cíli. Zůstává věren tomuto všeobecnému a jediné pravdivému zákonu i Čechoslovani hledá nové cesty a spíše k dalšímu vývoji. Má za sebou dva zkušené roky, přechal šťastně dobu, kdy se mu řezaly první zuby a začal konečně chodit na vlastních nohou. Čechoslovani vzniká a roste během dvou let, jak známo našim čtenářům, díky značné kromě pomoci dvou obětavých krajanů — pp. J. Jindřiška a V. Klícha, — jejich jména budou vytvořena vždy s vděčností a pietou na stránkách tohoto listu. Po dva roky pp. Jindřišek a Klícha mlčky hradili citelné ztráty, vedení pouze snahou dít dobrý list ruským Čechům. Když před 3 měsíci výroční účty ukázaly, že Čechoslovani může dále růsti sám, že při opatrném vedení a přísné dohlednosti odběratelů má budoucnost zajištěnou, ustoupili oba jmenovaní krajané do pozadí. Ponechali úplnou volnost novému majiteli listu a jen jedno přání projevili — aby udržel list a věděl její k dalšímu rozvoji. Když se Čechoslovani udržel a bude zkeďatí rádi očekáme všechny dosavadní ztráty“ řekl p. Jindřišek a p. V. Klícha souhlasně přikývl.

Dnes, kdy citím již pevnou půdu pod nohama, kdy je jisto, že počet odběratelů Čechoslovana bude větší než loni, mohu říci, že ačkoliv nemám ve zvyku nafičkat a lekat se budoucnosti, přece jen jsem začal mnohou nekládnou chvílí. Vydávám v Rusku český list velký jako Čechoslovani, je to poročeno. Hezky počet předplatitůl musí být a hodné inserátů nutno sebrat, aby se kryla česká vydání. Lehce se to pracovalo, pokud pokladna Čechoslovana čes od času se zásobovala barevnými papírků a žlutými z pokladny p. Jindřiška nebo p. Klícha. Težší chlele však nastávaly, když se nedalo více počítat na tyto zdroje příjmů. Víra v dobrou věc a v pomoc té naší velké české obce, mne však neopustila. Když přejímám jsem se své vlastnictví list, když dělal jsem plány, jak jej zvešším a rozšířím, byl jsem si vědom, že na té naší české Rusi je mnoho dobrých uvědomělých lidí, kteří chápu význam českého listu pro nás, kteří vědí, že Čechoslovani nebyl založen proto, aby plnil kapsy zakladatelům, nýbrž aby „pracoval a vírou“ sloužil české věci.

Věřil jsem, že obrátím-li se s upřímnou prosbou o pomoc ve všech českých osadách mé colní nalezne ohlasu, že odevsud protáhnu se pomocné ruce. A ve své naději jsem se nezlám! Přátelé důvěrníci, kteří po dvě leta s takovou obětavostí a sebezapřením, pracují pro Čechoslovana, ujistili, že vynaloží vše, aby počet odběratelůl neklesl, nýbrž vzrostl. A slova svá ihned doprovozeli skutky. Příklad podal Kvasilov. Oddaní přátelé Čechoslovana p. p. Cenek

Stránský a Michael Zach důvěrníci náš umínili si, že Kvasilov musí mít poměrně největší počet odběratelů a docílili přímo neočekávaných výsledků. Ze 100 kvasilovských hospodářů 81 jsou odběrateli Čechoslovana, tedy přes 80%. Jak děkovat Vám pp. Stránský a Zachu, jak děkovat Vám všem všichni kvasilovští odběratelé? Z jiných osad se nám sdluže, že tamní odběratelé zahájili součez s Kvasilovem a chdžejí jej přetrumfnouti počtem odběratelů. Nevíme podarí-li se jim to, ale doufáme, že i kvasilovští krajané jim řeknou: „Dej, Bože“. Kvasilovu zatím patří zavřín díle celkové počtu odběratelů.

Pokud však se týče poměru odběratelů k celkovému počtu obyvatelstvu na první místě je zase naše malá a tak upřímně český citící Kolonščin a. Loni tam bylo 14 hospodářů a z nich 14 předplatitůl — tedy 100%. Letos přistěhoval do Kolonščiny p. V. Tomášek a — říd se zásadou co občan Kolonščinský, to odběratel Čechoslovana zaslal ihned celoroční předplatné na 1913. Dík věrly Kolonščinským, dík věrly našemu starostlivému příteli a důvěrníku p. Mikuláš Veselému!

Dnes uvádíme pouze dvě osady [seznam všech odběratelůl později upozorníme, jak se čini osady jiné. Ze panuje tam živý ruch, že odběratelůl přibývá, vidíme z poukázek a soukromých dopisů. Naděje v ruské Čechy nezlámala, naopak předčila očekávání. Udělali jsme slabý pokus s vydáváním Čechoslovana žijně, nyní pokus ten se stává pravidlem. Čechoslovani bude vycházet vždy v úterý a v pátek a porostle-li počet nových odběratelů jako dosud, budou naši odběratelé dostávat list 3-krát za týden. A odtud je již jen krůček k českému denníku.

Jen trochu společného úsílí, jen trochu dobré vůle a tento sen se stane skutekem. Tož ještě jednou:

„Státny nový rok.“

K novoletí našemu Čechoslovani.

Při výměně roku odehazejícího k novoletí nastávajícímu, cítím se povinným poslat svůj nejsrdčnější pozdrav našemu Čechoslovani a nejupřímnější blahopřání, aby šťastně a zdárně vřzstal a zkvétal ve směru i snahách svých nám k radosti a všemu Slovanstvu ku prospěchu. Necht se stane netoliko střediskem nás Čechů po světě rozptýlených, nýbrž ještě více zastupce všech nesvorných Slovanů, necht nadále v Čechoslovani září ta živá svíce slovanovské lásky, svornosti a sjednocení, ta svíce, která po své byla rozlehnuta našimi předky v rodné Praze na první sjezdě všeslovanském všeslovani zvěštovali lásku a vzájemnost.

Poslední dobou jmenovitě přicházím s radostí k tomu přesvědčení, že nás Čechoslovani vstoupil již do té pravé koleje, kterou bohdá bude pokračovat spravedlivě, háje zájmy slovancké a uvědomujeme si, že žádné bratrské nám národnosti. Čeká jej práce ohromná, řeknu přímo nepřehledná. Je proto potřeba, abychom spojenými silami, spolupracováním a hmotným podporováním všichni přispívali k uskutečnění díla, jež si Čechoslovani předsevzal. Poznejme svoji povinnost, pochopte ji a současně vzdejme svůj věrly dík těm, kdož podjali provedení této národní české věci na Rusi a položili základ Čechoslovani, který je živým zřídlem lepšího příští nás všech. Tolik Čechoslovani.

Jaroslav Rařibor Uličný,
Velkostatek Bychovo, Minská губ.

Česká Rus.

Malý a Velký Špakov.

Malý Špakov, nacházející se ujezdě Rovenském, byl založen vlastně jen jedním krajanem. Uprostřed lesů a křoví vystavěl si chałoupku a kolem této začal korcovati a měniti les v pole. Později přistěhovalo se tam ještě několik krajanů a stejným způsobem začali pracovat na založení nové české osady. Tehdy byli všichni rovni, všichni byli dobře, neboť museli všichni stejně těžce pracovat a byli stejně chudí. Býdy bylo jen dost. Každý se lopotil a o tom pohodil i a blahobytu, jehož požívají dnešní hospodáři se špakovským průkopníkům ani nezdálo. Chatky byly malé, skromné, nářadí hospodářského bylo tuze málo a nedokonalé a o nyníšních krásných strojích nebylo ani potuchy. Dnes každý i ten nejmenší hospodář má pěkné pole, dobře vzdělané, které hojně rodí a přináší značný užitek. Nutno podotknouti, že ze starých hospodářů je v Malém Špakově poměrně malý počet. Pozemky přešly několikrát z ruk do rukou. Dnešní Špakov sestává z 19 rodin, z nichž 12 je katolických a 7 pravoslavných.

Hospodáři se v Malém Špakově dobře. Každý hospodář má pěkné, dřevěné stavení a kolem krásný ovocný sad. Značná péče se věnuje u nás chovu dobytka a v mnohém chlévě je radost hledět na ty krásné kusy. Velikost jednotlivých hospodářství je v Malém Špakově mezi 8 až 40 morgy. Menší hospodáři obvykle mimo svého vlastního pole obdělávají ještě několik morgů pronajaté půdy. Půda se plati 300 rublů za morg a i v ní. Obili se pěstuje různých druhů a daří se mu vesměs dobře. Máme pěkné chmelce a hospodáři začínají vážně pomýšlet o tom, aby od starého způsobu sušení přišli k novému. Pan Křesina si na příklad, vystavěl pěknou patentní sušárnu na chmel. Malý Špakov leží na rovině, má pěkné okolí a působí hezkým dojmem. Nedaleko osady leží silnice, jež vede od Mlynowa do Rovna, takže spojení s Rovnem našim hlavním městem, ležícím ve vzdálenosti 19 verst je velice pohodlné. Občané jsou vesměs gramotní. Otou a piší česky a někteří z nich ovládají i dosti dobře ruštinu slovem i písmem. S hanbou a studem se bohužel musíme zmíniti o tom, že se u nás čte poměrně velice málo, a že naše osada, pokud jde o odebrání českých listů stojí snad na posledním místě mezi ostatními českými osadami. Odebrá se zde jen Český Rolník a Čechoslovani. Nepřijdu-li naši spolubčané k lepšímu názoru, tož může se stát, že náš Malý Špakov bude zataven mezi ty osady které o poznesení Čechů na Rusi vůbec nestojí a kterým je hostejno budou-li naše děti umět česky, nebo se odnárodní. Doufáme, že se tak nestane a že i Malý Špakov se rozpome na svou povinnost a půjde ve šlepějích těch osad, kteří všemožně se přičinují, aby českému jmenů na Rusi se dostalo značné vážnosti a lesku.

Severozápadně od Malého Špakova leží Velký Špakov. Velkým se jmenuje proto, že mimo 25 českých rodin je zde ještě velký počet rodin mađoruských. Osada byla založena v močalovitě nížině asi před 40 lety. Vznikla na pozemcích zakoupených třemi krajanů od velkostatkáře Šerpotovského. Pávodně bylo koppeno 807 morgů, jež první tři majitelé rozprodali krajanům, takže později se vytvořila dosti značná osada. Během doby však někteří češi velkošpakovští prodali své pozemky místním uselákům a sami šli hledat štěstí jinač, tak

že česká osada, místo aby rostla, se zmenšovala. Tim snad se též vysvětluje že Velký Špakov ničím zvláštním se nevyznačoval a že do nedávna bylo tam tak málo pozoruhodného, že jen těžko by se dalo o něm psát.

Poslední dobou Velký Špakov počíná se však probouzeti ze svého spánku a hlási se čile k životu. Loni byl tam založen hasičský sbor, čítající 20 členů Sbor má 2 stříkačky, z nichž jedna bude umístěna v Malém Špakově, a několik sdů na vodu. Stříkačky stojí 800 rublů. Podnět k založení hasičského sboru dal čilý a pro dobro obce obětavý pracující pan Jurin. Mezi jiným řečeno, p. Jurin je nejzmlnějším špakovským hospodářem (má 200 morgů půdy). A letos postavil nový motorový parní mlyn. V blízkém okolí není žádného mlynu a proto mlyn paně Jurinův zajisté bude dělat dobré obohedy. Pokud se týče živnostnictva je na tom Velký Špakov vůbec špatně. Nemá ani řádného hostince. Je tam jen dosti ubohá, dřevěná křema, jež patří Malorosovi, nájemcem které je ulech pan Volejnik. Před touto křemou, jeli jen trochu nepočasi, bývá tolik bláta, že přístup k ní je téměř nemožný. Není tam ani českého obchodu se smíšeným zbožím. Osadníci jsou nuceni vše kupovat od žijících tam dvou židů. Z řemeslníků ve Špakově jsou dva krejčí, dva obuvníci, dva truhláři, jeden kovář a jeden koňák. řemeslníci mají po většině též půdu, ale jen v malém rozsahu, poněvadž se hlavně žijí z toho co vydělají. Hlavním zaměstnáním velkošpakovských, jak se samo sebou rozumí, je zemědělství. Hospodářství je vesměs ve vzorném stavu, půda je krásně zpracována a hospodářských strojů je hojnost. Pozemky leží výše než osada a rodi velice dobře, takže práce každého hospodáře se dobře odměňuje. Ne jeden hospodář přibohře urodě obdrží hezkých parťisic za svůj chmel.

Zito a pšenice obvyčné sype 10—12 pudů z kopy. Hospodný si hledí pilně dobytka a utrží pěkný peníz za tvaroh a máslo. Letošní úroda byla dosti slušná až na to, že pozdější plodiny utrpěly stálými dešti. Nejlhře na tom byly ovsy, viki, hrách a jetel nechaný na semeno. Sadařství je v dobrém stavu a letošní úroda ovoce byla uspokojivá. Vydářily se zvláště švestky, jejich se prodalo na 500 pudů do Rovna. Ze každá hospodyně mimo to si sama hodně švestek usušila, neb navářila z nich povidla, je zastisté zbytečné psát.

Hmotné by se Špakov stál tedy velice dobře. Trošku smutnější je to však v jeho kulturním stavem. Umí arci každý občan číst a psát, jak česky tak i rusky, ale školní otázka nebyla ve stavu uspokojivém. Dříve, skoro před čtvrt stoletím, špakov měl dosti dobré učitele, z nichž jmenují pány Linku, Kabáta, (jenž byl též kapelníkem velkošpakovského hudebního sboru) a pana řtihu. Někteří z těchto učitelů měli odbornou vzdělání. Potom přišli učitelé s menším vzděláním, kteří dle sil svých snažili se pokud možno vštěpovat špakovské mládeži první záčky vkučské vědní. Vyučování se dělo cestou soukromou. Velkošpakovští osadníci si vydržovali učitele sami. Škola hostila téměř vždy na 50 dětí. Nyni budou mít zemskou školu.

Škola tuto budou navštěvovat děti jak z Velkého tak z Malého Špakova i z Plosky. Společenský život, jak jsem již psal, začíná ve Velkém Špakově a čhtěl bych věřit, že velkošpakovští občané v brzkou se rozpomenou na své povinnosti a budou dbát, aby dolnali, co bylo

promeškáno a aby Velký Špakov v brzkou zaujal čestné místo v řadě našich pokrokových osad. Dobré vůle jak ve Velkém tak Malém Špakově je dost, nutno jen dáti této vůli možnost, aby se projevila a určiti ji správný směr.

Na straně severní, as 2 versty od Malého Špakova, je mađoruská vesnice Ploska, kde bydlí 7 českých rodin. Krajané z Plosky zabývají se rovněž zemědělstvím a většim množstvím půdy vládnou zvláště pp. Jakubec a Šimsa. Ploska může být v brzkou bude hrát významnou úlohu v našem okolí. Zemstvo zamýšlí zde vystavět mlékárnu. Dále se vážně jedná o zřícení nemocnice a zavedení trhu (jarmarktu). Kdyby skutečně došlo k uskutečnění těchto plánů, bylo byto opravdovým dobrodiním pro všechny jmenované české osady a sousední mađoruské vesnice. Do Rovna je přece jen hezký kus cesty!

Pokud se týče obecních záležitostí mají Velký Špakov, Malý Špakov a Ploska jednoho společného starostu.

— kr. —

Svěcení Školy ve Velkém Špakově.

Více jak 80 let naše osada postrádala školy. Všechny snahy obyvatelstva otevřít školu byly marné, neboť nebylo prostředků. Čhtěl, nechť obyvatelstvo muselo se smířit s jakousi domácí školou, kde děti vyučoval starý učitel, jenž měl mnoho dobré vůle, ale méně umění a vědní. Starý učitel vyučoval pouze česky a ruštině špakovské děti se bohužel, učily pramálo. Špakovští občané vidouce, že to již tak dále nejde a že nutno učinit nápravu co nejdříve, začali usilovně žádat, aby nové zemstvo jim pomohlo zříditi školu. Újezdní rovenské zemstvo, v jehož čele se nachází energetický a činný předseda Dimitrij Fedorovič Andro, rozdí velice dobře, takže práce každého hospodáře se dobře odměňuje. Ne jeden hospodář přibohře urodě obdrží hezkých parťisic za svůj chmel.

Zito a pšenice obvyčné sype 10—12 pudů z kopy. Hospodný si hledí pilně dobytka a utrží pěkný peníz za tvaroh a máslo. Letošní úroda byla dosti slušná až na to, že pozdější plodiny utrpěly stálými dešti. Nejlhře na tom byly ovsy, viki, hrách a jetel nechaný na semeno. Sadařství je v dobrém stavu a letošní úroda ovoce byla uspokojivá. Vydářily se zvláště švestky, jejich se prodalo na 500 pudů do Rovna. Ze každá hospodyně mimo to si sama hodně švestek usušila, neb navářila z nich povidla, je zastisté zbytečné psát.

Hmotné by se Špakov stál tedy velice dobře. Trošku smutnější je to však v jeho kulturním stavem. Umí arci každý občan číst a psát, jak česky tak i rusky, ale školní otázka nebyla ve stavu uspokojivém. Dříve, skoro před čtvrt stoletím, špakov měl dosti dobré učitele, z nichž jmenují pány Linku, Kabáta, (jenž byl též kapelníkem velkošpakovského hudebního sboru) a pana řtihu. Někteří z těchto učitelů měli odbornou vzdělání. Potom přišli učitelé s menším vzděláním, kteří dle sil svých snažili se pokud možno vštěpovat špakovské mládeži první záčky vkučské vědní. Vyučování se dělo cestou soukromou. Velkošpakovští osadníci si vydržovali učitele sami. Škola hostila téměř vždy na 50 dětí. Nyni budou mít zemskou školu.

Škola tuto budou navštěvovat děti jak z Velkého tak z Malého Špakova i z Plosky. Společenský život, jak jsem již psal, začíná ve Velkém Špakově a čhtěl bych věřit, že velkošpakovští občané v brzkou se rozpomenou na své povinnosti a budou dbát, aby dolnali, co bylo

promeškáno a aby Velký Špakov v brzkou zaujal čestné místo v řadě našich pokrokových osad. Dobré vůle jak ve Velkém tak Malém Špakově je dost, nutno jen dáti této vůli možnost, aby se projevila a určiti ji správný směr.

Na straně severní, as 2 versty od Malého Špakova, je mađoruská vesnice Ploska, kde bydlí 7 českých rodin. Krajané z Plosky zabývají se rovněž zemědělstvím a většim množstvím půdy vládnou zvláště pp. Jakubec a Šimsa. Ploska může být v brzkou bude hrát významnou úlohu v našem okolí. Zemstvo zamýšlí zde vystavět mlékárnu. Dále se vážně jedná o zřícení nemocnice a zavedení trhu (jarmarktu). Kdyby skutečně došlo k uskutečnění těchto plánů, bylo byto opravdovým dobrodiním pro všechny jmenované české osady a sousední mađoruské vesnice. Do Rovna je přece jen hezký kus cesty!

Pokud se týče obecních záležitostí mají Velký Špakov, Malý Špakov a Ploska jednoho společného starostu.

— kr. —

Svěcení Školy ve Velkém Špakově.

Více jak 80 let naše osada postrádala školy. Všechny snahy obyvatelstva otevřít školu byly marné, neboť nebylo prostředků. Čhtěl, nechť obyvatelstvo muselo se smířit s jakousi domácí školou, kde děti vyučoval starý učitel, jenž měl mnoho dobré vůle, ale méně umění a vědní. Starý učitel vyučoval pouze česky a ruštině špakovské děti se bohužel, učily pramálo. Špakovští občané vidouce, že to již tak dále nejde a že nutno učinit nápravu co nejdříve, začali usilovně žádat, aby nové zemstvo jim pomohlo zříditi školu. Újezdní rovenské zemstvo, v jehož čele se nachází energetický a činný předseda Dimitrij Fedorovič Andro, rozdí velice dobře, takže práce každého hospodáře se dobře odměňuje. Ne jeden hospodář přibohře urodě obdrží hezkých parťisic za svůj chmel.

Svěcení školy bylo pro Špakov a jeho nejbližší okolí velikým svátkem. Předseda zemske úpravy slbil, že sám přijde, aby se sčastnil slavnostního svěcení a naše obyvatelstvo vzhldek k tak vzáceně návštěvě všemožně se přičinilo, aby uvítání hostů bylo co nejdostojnější. Hlavní péči o uvítání převzal na sebe mladý ale energetický občan špakovský pan Jurin, který s velkou láskou pečuje o zřad rodné obce a čini své může, avš Špakov zaujal významné místo v řadě předních českých osah na Rusi. Dlužno zde zaznamenat, že právě pan Jurin nejvíce pečoval o vybudování zemske školy ve špakově a nelitoval při tom vlastni práce, ani prostředků. Hrozné bláto bylo značné na překážku tomu, aby hosté byli uvítáni dle starého zvyku s banderiemi, družičkami atd. Niemně špakovští osadníci udělali, co mohli. Bylo nám sděleno, že jeho preoschoditelstvo pan předseda a členové zemske úpravy přijedou k jedné hodině odpolední automobilem. Poněvadž však blíživé cesty naprosto nedovolovaly aby se jelo automobilem až do Špakova, pan Jurin poslal vsříc hostům koně až k silnici. 010. Hod. ranni v neděli začali se do školy shromážďovat rodiče a děti. Sešlo se velké množství lidí. Přijeli návštěvníci i ze sousedních vesnic. Pod vedením pana Jurina seřadila se místní hasičská družina a místní hudební sbor. Krásný slunečný den, jejich bohužel